

WEBES ALKALMAZÁSFEJLESZTÉS 1.

Horváth Győző

Egyetemi adjunktus

1117 Budapest,

Pázmány Péter sétány 1/C, 2.420

Tel: (1) 372-2500/1816

2

Bevezetés

Bevezetés

3

- Tendenciák
- Webes jelen
- Sokszínűség
- Architektúra variánsok
  - ▣ LAMP
  - ▣ MEAN
  - ▣ Mikro keretrendszerek
- Motiváció

Tantárgy célja

4

- (Viszonylag) időtálló ismeretek
- Programozási minták
- Tipikus megközelítések

- Szükségszerűen elavuló ismeretek
  - ▣ Nyelv
  - ▣ Keretrendszer

Tantárgy tematikája

5

- Kliensoldali világ (JavaScript)
- Szerveroldali világ (PHP)

6

Követelmények

Korábbi tárgyak (BSc)

7

- Webfejlesztés 1.
  - Statikus weboldalak készítése
  - HTML, CSS
  - Ergonómia
- Webfejlesztés 2.
  - Javascript
  - PHP
- További tárgyak
  - ASP.NET

Média blokk tárgyai (MSc)

8

- Honlapszerkesztés
- Webes alkalmazásfejlesztés 1.
- Webes alkalmazásfejlesztés 2.
- Adatbázisok a weben
- Webanimáció

Webes alkalmazásfejlesztés 1.

9

- JavaScript
  - ▣ Modern kliensoldali webprogramozás
- PHP
  - ▣ Korszerűbb szerveroldali webprogramozás

- <http://webprogramozas.inf.elte.hu/weaf1.php>

Webprogramozás szerver   Webfejlesztés 2.   Webes alkalmazásfejlesztés 1.

Webes alkalmazásfejlesztés 1.

- Általános információk
- Számonkérés
- Előadások
- Gyakorlatok
- Segédanyagok
- Oktatók

Általános információk

Óraszám	1 előadás + 1 gyakorlat
Feltételezett ismeret...	HTML, CSS, alapszintű JavaScript és PHP
Célkitűzés	Korszerű programozási minták a kliens- és szerveroldali dinamikus webprogramozásban. A félév első felében a modern JavaScript programozással és a hozzá kapcsolódó korszerű webes technológiákkal és programozási mintákkal ismerkednek meg a hallgatók, a

Feltételezett ismeretek

11

- HTTP protokoll alapszintű ismerete
- Kliens-szerver architektúra áttekintése
- HTML és CSS ismerete
- JavaScript nyelvi elemek alapszintű ismerete
  - ▣ Vezérlési szerkezetek, egyszerű típusok, tömb, függvény
  - ▣ BOM, DOM, eseménykezelés
- PHP alap nyelvi elemek ismerete
  - ▣ Egyszerű típusok, tömb
  - ▣ Vezérlési szerkezetek, Függvények
  - ▣ Űrlapelemek feldolgozása

Tárgy felépítése

12

- A tárgy 1+1-es
- Előadás
  - ▣ Kedd 11:00-12:00, 0-817 Dudich Endre terem
- Gyakorlat
  - ▣ 2 órás gyakorlatok minden második héten
  - ▣ 1. csoport: kedd 12:00-14:00, PC9 (?)

Követelmények

13

- Előadásra nagyon ajánlott bejárni
- Gyakorlatokra kötelező bejárni
  - ▣ Legfeljebb 3 hiányzás
- Két zh
  - ▣ JavaScript
  - ▣ PHP
- Beadandó
  - ▣ Komplex feladat

Követelmények

14

- Beadandó
  - A feladatokat fel kell tölteni a webprogramozas.inf.elte.hu szerverre
  - Értékelése: 1..5
- Zh
  - Feladatok megoldása
  - Tipikusan 4 feladat

Határidők

15

- JavaScript zh
  - ▣ 2015. március 31., PC9
- PHP zh
  - ▣ 2013. május 19. kedd, 12-15, Lovarda (PC9?)
- Beadandó
  - ▣ 2013. május vége
- Pótzh
  - ▣ 2013. május 27. szerda, 9-15, PC3

Regisztráció – webserverver

16

- A kurzusra jelentkezettek számára létrehozunk felhasználói fiókokat a webprogramozas.inf.elte.hu szerveren
- Felhasználónév: hatjegyű neptun kód kisbetűvel (neptunkod)
- Jelszó: almafa1
- A jelszó belépés után a `passwd` paranccsal változtatható meg (Putty)
- Fájlok feltöltése SCP vagy SFTP klienssel történhet (WinSCP)
- A dokumentumokat a `public_html` mappába kell helyezni
- Az ide elhelyezett dokumentumok a <http://webprogramozas.inf.elte.hu/~neptunkod/> címről érhetőek el

Regisztráció – MySQL

17

- Mindenkinek létrehozunk saját adatbázis hozzáférést és adatbázist
- MySQL szerver
- Felhasználónév: neptunkod
- Jelszó: almafa1
- Adatbázis: weaf1_neptunkod
- Elérni a webprogramozas.inf.elte.hu szerverről localhostban lehet a 3306-os porton (tunnelezés lehetséges)

18

JavaScript története

A JavaScript története

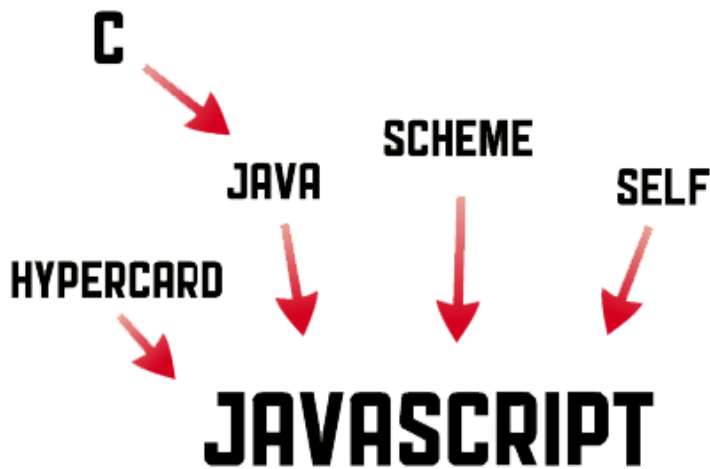
19

- 1996: Netscape cég felkéri Brendan Eich-et, hogy fektesse le egy olyan programozási nyelv alapjait, amelyekkel interaktívvá tehetőek weboldalak
- Cél: Java pluginek elérése nem Javás programozóknak
- Súlyos időhiány: hetek alatt tervezték meg
- → átgondolatlan és hibás részek kerültek a nyelvbe

A JavaScript története

20

- Mintaként szolgáló nyelvek

- C és Java: szintaktika
- Scheme: kifejezésekre épülő funkcionális prog. nyelv
- Self: prototípus alapú objektum-orientált prog. nyelv
- HyperCard: eseménykezelés, GUI → DOM

A JavaScript története

21

- Elnevezések
  - LiveScript
  - JavaScript: marketing miatt a Java programozók átcsábítására
- Szabvány: ECMAScript
  - Európai Informatikai és Kommunikációs Rendszerek Szabványosítási Szövetsége (ECMA)
- Microsoft
  - JScript

A JavaScript története

22

- Böngészők háborúja: Netscape vs. Microsoft
  - ▣ Más-más irányba mennek, kölcsönösen nem fogadják el egymás javaslatait
  - ▣ Nyelv és böngészők gyors fejlődése
  - ▣ CSS
  - ▣ Szabványosítás elmaradt → inkompatibilitási problémákhoz vezet
- 1999: Sötét középkor
  - ▣ Semmi nem történik kliensoldalon
  - ▣ Szerveroldali technológiák fejlődése

A JavaScript története

23

- 2005: JavaScript újrafelfedezése
  - AJAX (Jesse James Garrett)
  - 6 éves technológia
- Professzionális nyelv

24

Eszközök

Eszközök

25

- IDE
  - ▣ Notepad++
  - ▣ Sublime Text 3
  - ▣ Netbeans IDE
  - ▣ Eclipse
  - ▣ WebStorm
- Futtató környezet
  - ▣ Böngészők
  - ▣ Node.js
- Webfejlesztői eszköztárak és konzolok
- Dokumentáció
  - ▣ MDN
  - ▣ Stackoverflow

Eszközök

26

- JavaScript könyvek
  - ▣ Eloquent JavaScript
  - ▣ JavaScript: The Good Parts
  - ▣ JavaScript Patterns
- Együttműködés
  - ▣ Git, local development, pull requests

Eszközök

27

- HTTP kérések csökkentése
  - UglifyJS
  - Closure Compiler
  - JSMIn
  - RequireJS optimizer
- Automatizálás
  - Grunt, Gulp
  - NPM, Bower, JSPM
- Kódminőség
  - JSLint
  - JSHint
- Tesztelés
  - Mocha
  - Chai
  - Sinon.js
  - Jasmine
  - Karma

JavaScript konzolok

28

```
var változo = 'wanna';
console.log(változo);
// => "wanna", a paraméterül kapott
// változót kiírja

console.log(1, változo, 'rock');
// => "1 wanna rock", vesszővel ellátva
// több különböző típusú paraméter
// is átadható

console.error('Hiba :(');
// => Kiírja, hogy "Hiba :(", majd egy
// teljes stack trace-et ad, ami
// alapján vissza tudjuk követni, hogy
// milyen függvényeket is hívtunk meg,
// mire ide jutottunk

console.trace();
// A stack trace kézi lekérdezése

console.time("Ciklus sebessége");
for (var i=0, j=0; i<1000; i++) j = j + i;
console.timeEnd("Ciklus sebessége");
// => "Ciklus sebessége: 2ms",
// sebesség mérése, a time és a
// timeEnd közötti időt
// mérhetjük le

console.group('Csoport');
console.log('Csoportba fűzhetőek az egyes üzeneteink!');
console.groupEnd('Csoport');
```

JSLint

29

```
function fakt(n) {  
  var ered = 1;  
  if (n==0) {  
    ered = 1;  
  }  
  else {  
    for (var i = 1; i<=n; i++) {  
      ered *= i;  
    }  
  }  
  return ered;  
}
```

```
function fakt(n) {  
  "use strict";  
  var ered = 1, i;  
  if (n === 0) {  
    ered = 1;  
  } else {  
    for (i = 1; i <= n; i += 1) {  
      ered *= i;  
    }  
  }  
  return ered;  
}
```

30

JavaScript nyelvi alapok

JavaScript nyelvi jellemzői

31

- Interpretált
- Dinamikusan típusos
  - ▣ Változó típusa a benne tárolt érték típusától függ
- Gyengén típusos
  - ▣ Automatikus konverziók
- Szintaxisa C, Java-szerű
  - ▣ Vezérlési szerkezetek, operátorok
- Funkcionális elemek
  - ▣ Függvény mint első osztályú objektum

Adattípusok

32

- Értéktípusok
  - Egyszerű adattípusok
- Referenciatípusok
  - Referencia: mutató egy objektum aktuális helyére
  - Objektumok és tömbök

Literál forma

33

- Literál: fix érték megjelenítésére használt szimbólum
- JavaScript nyelv minden adattípusához létezik ilyen

Értéktípusok

34

□ Primitív típusok

- szám (Number)
- szöveg (String)
- logikai (Boolean)
- null
- undefined

□ Értékük

megváltoztathatatlan

□ Csomagolóobjektumok

- Number
- String
- Boolean

```
var mvv = "teafilter"; // az mvv név nyilván azt jelenti, hogy „megváltoztathatatlan
                       változóm”
console.log( mvv.replace('tea', 'kávé') ); // => kávéfilter
console.log( mvv );                       // => teafilter
mvv = mvv.replace('tea', 'kávé');
console.log( mvv );                       // => kávéfilter
```

Típuslekérdezés

35

- typeof operátor
- Ha a változó nem létezik → undefined

```
typeof "a";    // => 'string'  
typeof 2;     // => 'number'  
typeof true;  // => 'boolean'  
typeof {};   // => 'object'  
typeof asd;  // => 'undefined'
```

- constructor tulajdonság lekérdezése

```
// Ellenőrizzük, vajon a num szöveg-e  
if ( num.constructor == String ) {  
    // Ha igen, alakítsuk számmá  
    num = parseInt(num, 10);  
}
```

Típuslekérdezés

36

Variable	typeof Variable	Variable.constructor
{ an: "object" }	object	Object
["an", "array"]	object	Array
function() {}	function	Function
"a string"	string	String
55	number	Number
true	boolean	Boolean
new User()	object	User

Automatikus típuskonverzió

37

- Lehetőleg kerüljük
- Kézi konvertálás

```
assertEquals(1, 2 / "2");  
assertEquals(4, "2" * 2);  
assertEquals("11", 1 + "1");  
assertEquals(2, 1 + true);  
assertEquals(0, null + false);  
assertEquals("It is true", "It is " + true);  
assertEquals(true, "3" < 4);
```

38

Számok

Szám literál

39

- Egyetlen típus: Number
- Háttérben lebegőpontos (double, 64 bit)
- Kifelé tizes számrendszerbeli egész szám, amíg belefér, utána valós

```
5 // szám literál
-2 // negatív szám
5.6 // lebegőpontos (valós) szám literál
.8 // a 0.8 lebegőpontos szám rövidített alakja
0755 // szám nyolcas számrendszerben (10-es számrendszerbeli megfelelője a
493)
0xFFFF // szám tizenhatos számrendszerben (a 10-es számrendszerbeli 16777215)
Infinity // típusa szám, azonban értéke végtelen - minden olyan szám végtelen, ami
akkora, hogy a JavaScript már nem tudja ábrázolni
```

Kerekítési hibák

40

□ Hiba

```
0.1 + 0.2 // 0.30000000000000004
```

□ Megoldás: normalizálás

□ Nagy pontosságú számolásoknál

```
var a = 0.1,  
    b = 0.2,  
    normalizaltOsszeadas = (a*10 + b*10)/10;  
assertEquals(0.3, normalizaltOsszeadas);
```


Operátorok

41

- Operátorok megpróbálják az operandusokat számmá konvertálni
  - Kivétel a + operátor → szöveg

```
assertEquals(true, 5 < 6);
assertEquals(false, 5 > 6);
assertEquals(true, 5 === (4+1));
assertEquals(6, 2 * 3);
assertEquals(2, 6 / 3);
// Maradékös osztás:
assertEquals(1, 5 % 2);
// Automatikus típuskonverzió sztringre:
assertEquals("11", 1 + "1");
assertEquals("11", "1" + 1);
```

Sztringek számokká konvertálása

42

- `var intValue = parseInt(string[, radix])`
  - ▣ Mindig adjuk meg a számrendszert jelző 2. paramétert
- `var floatValue = parseFloat(string)`
- ES5: automatikusan 10-es számrendszerbe

```
assertEquals(755,    parseInt("755"));
assertEquals(7,     parseInt("7.55"));
assertEquals(493,   parseInt("755", 8));
assertEquals(755,   parseInt("755px"));
assertEquals(NaN,   parseInt("Px is 755"));
assertEquals(755,   parseFloat("755"));
assertEquals(7.55,  parseFloat("7.55"));
assertEquals(2,     parseInt("1") + 1);
```

Konstansok

43

- A Number három kiemelt konstans értékkel rendelkezik:
  - Infinity
  - -Infinity
  - NaN

```
assertEquals('number', typeof Infinity);  
assertEquals('number', typeof -Infinity);  
assertEquals('number', typeof NaN);
```

NaN – Not a Number

44

- Speciális szám
  - ▣ `typeof NaN === "number"`
- Minden művelet, ami kivezet a számok halmazából, ezt eredményezi
- Toxikus: ha kifejezésben szerepel, akkor az egész kifejezés NaN lesz
- Vizsgálata: `isNaN()`

```
var mitCsinalsz = "alma" / 2;
mitCsinalsz;           // => NaN
mitCsinalsz * 2;      // => NaN

NaN === NaN;          // => false

isNaN(NaN);           // => true
isNaN(665);           // => false
isNaN('alma');        // => true
isNaN('665');          // => false
```

Szám-e?

45

- isNaN()
  - ▣ Automatikus konverzió
  - ▣ Végtelen konstansokat is számnak veszi
- isFinite()
  - ▣ Automatikus konverzió
- Saját megoldás

```
var isNumber = function (value) {  
    return typeof value === 'number' && isFinite(value);  
}
```

Számok mint objektum

46

- Number a csomagolóobjektum
- Number tulajdonságai
  - Number.MAX_VALUE
  - Number.MIN_VALUE
  - Number.POSITIVE_INFINITY
  - Number.NEGATIVE_INFINITY
- Számpéldányok metódusai
  - toExponential
  - toFixed
  - toPrecision
  - toString

Számok mint objektum

47

```
var szam = 12.98;
assertEquals("12.98", szam.toString());
// A toPrecision az adott hosszhoz igazítja a számot:
assertEquals("12.980", szam.toPrecision(5));
assertEquals("13.0", szam.toPrecision(3));
assertEquals("13", szam.toPrecision(2));
// A toFixed adott tizedesjegyre kerekíti a számot:
assertEquals("12.98000", szam.toFixed(5));
assertEquals("12.98", szam.toFixed(2));
assertEquals("13.0", szam.toFixed(1));
// A műveletek során nem változott meg a szam értéke:
assertEquals(12.98, szam);
```

Matematikai műveletek

48

- Math objektum statikus metódusain keresztül

```
assertEquals(3.141592653589793, Math.PI);
assertEquals(5, Math.abs(-5));
assertEquals(3, Math.floor(3.5));
assertEquals(4, Math.ceil(3.5));
// A random 0 és 1 közötti véletlenszámot generál:
Math.random();
// Kis trükkel generálhatunk más számok között is
// Pl. 1 és 10 között:
Math.ceil(Math.random()*10);
```


49

Szövegek

Szövegliterál

50

- JavaScriptben egyetlen karakter, karaktertömbábrázolás létezik
- Indexelés 0-tól

```
„Hello világ”  
'Kéne valami új'  
"mert a 'Hello világ' unalmas”  
'talán lehetne az, hogy: "Hello Béla"!'  
'Persze a JavaScriptben is escape-elhetjük a(z) \' karaktert!'  
'A \n egy sztringbeli sortörés, a \t a vízszintes tabulátor, a \\ pedig a  
fordított perjel'  
'hivatkozhatunk egy karakterre is, elvégre "karaktertömbök" vagyunk'[1]
```

Szöveg mint objektum

51

- String a csomagolóobjektum
- Példánytulajdonság: length
- Példánymetódus sok van

```
'Fortissima'.length;           // => 10, sztring hossza

'csak a'.toUpperCase();       // => 'CSAK A'
'MÁV'.toLowerCase();         // => 'máv'

'Hólapátolás'.replace('Hó','Tó'); // => 'Tólapátolás', egyszerű csere
'Hólapátolás'.replace(/Hó|lás/gi,'Tó'); // => 'TólapátoTó', csere reguláris kifejezéssel

'Hólapátolás'.search('pát');   // => 4, a keresett karakterek kezdőindex-e
'Hólapátolás'.search(/pát/gi); // => 4, keresés reguláris kifejezéssel
'Hólapátolás'.search('pátosz'); // => -1, ha nem találni ilyet

'Hólapátolás'.substr(2);       // => 'lapátolás', sztring a 3. (2 indexű) karaktertől
'Hólapátolás'.substr(2,5);     // => 'lapát', sztring a 3. karaktertől, az innen számított 5.
                                // karakterig
'Hólapátolás'.substr(-5);      // => 'tolás', az utolsó 5 karakter

'Hólapátolás'.slice(2,5);      // => 'lap', sztring a 3. karaktertől a 6.-ig
```

Operátorok

52

- Konkatenáció: +
- Számok összeadására is szolgál!

```
'a' + 'lma'; // => 'alma', sztringek összefűzése, konkatenáció  
5 + 'ödölő'; // => '5ödölő', sztringhez számot adva az automatikusan  
sztringgé konvertálódik  
'lak' + 6 + 5; // => 'lak65', elég egy sztring a műveletsorban, a  
végeredmény sztring lesz  
'lak' + (6 + 5); // => 'lak11'  
6 + ''; // => '6', egyszerű módszer számok sztringgé  
konvertálására
```

Többsoros szövegek

53

A) Hibás sztring

```
'<div>
  <p>A lovagok, akik azt mondják:
    <strong>NI</strong>
  </p>
</div>';
```

// => HIBÁS SZTRING

B) Megoldás konkatenációval

```
'<div>' +
'  <p>A lovagok, akik azt mondják:' +
'    <strong>NI</strong>' +
'  </p>' +
'</div>';
```

C) Megoldás levédett sortörésekkel

```
'<div>\
  <p>A lovagok, akik azt mondják:\
    <strong>NI</strong>\
  </p>\
</div>';
```

54

Logikai értékek

Logikai literál és operátorok

55

```
true           // => igaz
false          // => hamis

!true          // => false, tagadás
!false         // => true
!!true         // => true, dupla tagadás, jó módszer bármilyen adattípus
                logikai értékke való konvertálásához

true && true    // => true
true && false   // => false
false && true   // => false
false && false  // => false

true || true   // => true
true || false  // => true
false || true  // => true
false || false // => false
```

Kifejezések logikai értéke

56

- Minden kifejezés logikai kifejezéssé alakítható
- Hat kis hamis szabály
  - false
  - "" (üres szöveg)
  - 0
  - null
  - undefined
  - NaN
- Minden egyéb kifejezés igaz.

Kifejezések logikai értéke

57

```
true ? 'Igaz' : 'Hamis'; // => 'Igaz'
false ? 'Igaz' : 'Hamis'; // => 'Hamis'
0 ? 'Igaz' : 'Hamis'; // => 'Hamis'
'0' ? 'Igaz' : 'Hamis'; // => 'Igaz'
0x455 ? 'Igaz' : 'Hamis'; // => 'Igaz'
0455 ? 'Igaz' : 'Hamis'; // => 'Igaz'
0x000 ? 'Igaz' : 'Hamis'; // => 'Hamis', mivel 0
'false' ? 'Igaz' : 'Hamis'; // => 'Igaz'
('alma' / 2) ? 'Igaz' : 'Hamis'; // => 'Hamis', mivel NaN
(function() {}) ? 'Igaz' : 'Hamis'; // => 'Igaz', egy függvény literál nem hamiskás
érték
(function() {})(()) ? 'Igaz' : 'Hamis'; // => 'Hamis', ekkor a függvényt deklaráció után
egyből meghívtuk, return hiányában a
visszatérési értéke undefined, ami hamis

10 < 100 // => true
1000 == 1000 // => true, de a dupla egyenlőségjel kerülendő! (2.17. Példa)
100 === 1000 // => false
'macska' !== 'kutya' // => true
```

Egyenlőség vagy identitás

58

- Automatikus konverziók miatt kerüljük a `==` használatát
- Mindig érték és típus szerint vizsgálódjunk
- Identitásvizsgálat `===` operátorral

```
0 == 0 // => true
0 == '0' // => true, ???
0 == '' // => true, ???
null == undefined // => true, ???

0 === 0 // => true
0 === '0' // => false
0 === '' // => false
null === undefined // => false
```

Guard operátor

59

- és operátorlánc addig értékelődik ki, amíg az éppen vizsgált kifejezés igazat ad
- Létezésvizsgálat

```
var book = {  
  getISBN: function()  
};  
// A book egy objektum, ami logikai kontextusban igaz, hiszen  
// nincs a falsy értékek között, ugyanez igaz a book getISBN  
// metódusára  
if (book && book.getISBN) {  
  book.getISBN();  
}  
// Mivel nincs fly metódusa egy könyvnek, így azt sosem fogja  
// meghívni  
book && book.fly && book.fly();
```

Default operátor

60

- vagy operátorlánc: első olyan kifejezés értékével tér vissza, ami igaz, vagy az utolsóéval

```
var book = function(name, datas) {  
  // A név vagy a megadott név volt vagy egy üres sztring lesz  
  name = name || '';  
  datas = datas || {};  
  datas.isbn = datas.isbn || '0-00-000000-0';  
  datas.pages = datas.pages || 0;  
  datas.author = datas.author || 'Author not provided';  
  datas.name = name;  
  return datas;  
};  
var bookDatas = book('Hally Pottel', {  
  isbn: 0,  
  pages: 50,  
  name: 'Something else'  
});
```


Beépített értékek

62

- undefined
  - ▣ Ami más nyelvben a null, az itt az undefined
  - ▣ Nem létező változóra hivatkozáskor
  - ▣ Visszatérési érték nélküli függvény esetén
  - ▣ Vigyázat! Felüldefiniálható!
- null
  - ▣ Ne használjuk

Reguláris kifejezése létrehozása

64

```
// Illeszkedik az "a string" sztringre:  
var regexp = /a string/;  
  
var suffix = "string";  
var regexp = new RegExp('a ' + suffix);  
  
var regexp = /string is found/;  
assertEquals(true, regexp.test('True when string is found'));  
assertEquals(false, regexp.test('False when string is not found'));
```


Reguláris kifejezések használata

65

```
assertEquals('John Wayne', 'John Smith'.replace(/\w*$/, 'Wayne'));
// Alakítsuk át a CSS attribútumok JavaScriptesített neveit
// eredeti formájukba, ahogy egy CSS tagbe illeszthetőek:
assertEquals("font-family", "fontFamily".replace(/([A-Z])/g, "-$1").toLowerCase());
// A replace második paraméterében $1, $2, stb. néven
// hivatkozhatunk a backreference-ekre:
assertEquals('Smith John', 'John Smith'.replace(/(\w+)\s(\w+)/, '$2 $1'));

// Találjuk meg azokat a számokat amelyek egymás
// után többször szerepelnek:
assertEquals(['22', '444'], '06301223444'.match(/(\d)\1+/gi));

var countPartsOfPhoneNumber(number) {
    return number.split(/[ ()-]+/gi).length;
}
assertEquals(4, countPartsOfPhoneNumber('+36 (30) 481-9873'));
```

66

Összetett típusok

Összetett típusok

67

- Referenciatípusok
- Valódi objektumok
  - ▣ Nincs ideiglenes csomagolóobjektum
- Értékadáskor referencia szerint adódnak át, így bármelyiket módosítjuk, a másik is változik
- Típusok
  - ▣ Objektumok
  - ▣ Tömbök
  - ▣ Függvények

68

Objektumok

Objektum-orientáltság

69

- JavaScript objektum-orientált nyelv a szó szoros értelmében
- Nincsen osztályok, csak objektumok
- Nincsenek példányok, minden objektum egy egyedi példány, vagy másolata egy meglévőnek.
- JavaScriptben az elemi típusokon kívül minden objektum

Objektumok

70

- A JavaScript objektum névvel ellátott értékek (kulcs-érték párok) gyűjteménye
- Más nyelvekben
  - ▣ Asszociatív tömb
  - ▣ Hash
  - ▣ Táblázat
- Dinamikusak: bővíthető, szűkíthető
- Név
  - ▣ Sztring
  - ▣ Azonosító
- Érték
  - ▣ Tetszőleges kifejezés
  - ▣ Ha futtatható (függvény), akkor metódus (method)
  - ▣ Egyébként tulajdonság, attribútum, adattag (property, attribute)

Objektumok csoportosítása

71

- Natív objektumok (ECMAScript szabvány által definiált)
  - ▣ Beépített objektumok (String, Number, Date, stb.)
  - ▣ Felhasználó által definiált (`var o = {};`)
- Futtatókörnyezet objektumai (pl. böngésző)
  - ▣ Pl. window, DOM, stb

Objektumliterál – felhasználói obj.

72

- Literálforma: { ... }

```
var uresObjektum = {};  
  
var objektum = {  
  tulajdonsag: 'Ez egy tulajdonság',  
  'tulajdonság2': 'Ez egy másik tulajdonság',  
  metodus: function() {  
    return 'Metódus vagyok';  
  }  
};
```


Hivatkozás az adattagokra

73

- Kétféle módon
  - `obj.prop`
  - `obj['prop']`

```
var uresObjektum = {};  
  
var objektum = {  
  tulajdonsag: 'Ez egy tulajdonság',  
  'tulajdonság2': 'Ez egy másik tulajdonság',  
  metodus: function() {  
    return 'Metódus vagyok';  
  }  
};
```

```
objektum.tulajdonsag; // => 'Ez egy tulajdonság'  
objektum['tulajdonság2']; // => 'Ez egy másik tulajdonság'  
objektum.metodus(); // => 'Metódus vagyok'
```

Adattagok módosítása

74

- Bármelyik adattag szabadon módosítható
  - Kivétel néhány beépített objektum adattagja

```
objektum.tulajdonsag = 'Más lettem';  
objektum.tulajdonsag;           // => 'Más lettem'  
  
objektum.metodus = function() {  
    return 'Más metóduş vagyok';  
}  
objektum.metodus();           // => 'Más metóduş vagyok'
```

Objektum bővítése

75

- Tetszőlegesen bővíthető mindegyik objektum

```
objektum.ujTulajdonsag = 'Na, most meg dinamikusán bővítettek...';  
objektum.ujTulajdonsag; // => 'Na, most meg dinamikusán bővítettek...'  
  
objektum.ujMetodus = function() {  
    return 'Elég legyen mára!';  
}  
objektum.ujMetodus(); // => 'Elég legyen mára!';
```

Objektumok egymásba ágyazása

76

```
objektum.belsoObjektum = {  
  belsoTulajdonsag: 'Kezd érdekes lenni!',  
  legbelsoObjektum: {  
    legbelsoTulajdonsag: 'Tovább és tovább...'  
  }  
};  
  
objektum.belsoObjektum.belsoTulajdonsag;  
  // => 'Kezd érdekes lenni!'  
objektum.belsoObjektum.legbelsoObjektum.legbelsoTulajdonsag;  
  // => 'Tovább és tovább...'  
objektum.belsoObjektum['legbelsoObjektum']['legbelsoTulajdonsag'];  
  // => 'Tovább és tovább...'
```

Adattag törlése

77

- ❑ delete operátor
- ❑ undefined lesz az értéke
- ❑ Csak adattagot töröljünk!

```
delete azObjektum.eletErtelme;  
console.log(azObjektum2.eletErtelme); // => undefined
```

Objektum, a referenciatípus

78

- Objektumot értékül adva egy másik változónak, mindkét változó ugyanarra az objektumra mutat.
- Módosítva az egyiket, a másik is változik.

```
var azObjektum = { életErtelme: 42 };
```

```
var azObjektum2 = azObjektum;  
azObjektum2.életErtelme = 43;
```

```
azObjektum.életErtelme; // => 43
```

this

79

- Egy objektumra saját metódusában a `this` kulcsszóval hivatkozhatunk

```
var azObjektum = {
  eletErtelme: 42,
  csalas: function(i) {
    this.eletErtelme = i;
  },
  miAzEletErtelme: function() {
    return this.eletErtelme;
  }
};

azObjektum.csalas(43);
azObjektum.miAzEletErtelme(); // => 43
```

Beépített objektumok

80

- Hasznos objektumok, amiket mindenképpen érdemes megismerni
  - ▣ Math: matematikai műveletek
  - ▣ Date: dátum és időkezeléssel kapcsolatos műveletek
  - ▣ RegExp: reguláris kifejezések

81

Tömbök

Tömbök

82

- A tömb is az objektum egy speciális fajtája (Array)
  - Adattagokat 0-tól kezdve indexelhetünk a [] operátorral
  - Saját metódusok (pl. push())
  - Saját tulajdonságok (pl. length)
- Bármilyen adattípust tartalmazhat, minden eleme lehet más típusú
- Futási időben módosíthatók az elemei, újak tehetők bele, törölhetők meglévők
- Adatok sorrendje kötött az objektummal szemben

Tömb literál és használat

83

□ Literálforma: [...]

```
var uresTomb = [];  
var tomb = ['A', { minoseg: 'legjobb' }, function() { return 'böngésző' }, 'az IE!'];  
  
tomb[0];           // => 'A'  
tomb[1].minoseg;  // => 'legjobb'  
tomb[2]();        // => 'böngésző'  
tomb.length;     // => 4
```

□ Módosítás, bővítés

```
tomb[0] = 'Nem a';  
tomb[0];           // => 'Nem a'  
  
tomb.push('5. elem');  
tomb[tomb.length] = 'Most én vagyok az utolsó!';  
tomb.length;     // => 6  
  
tomb[50] = 'Hú de messze vannak a többiek!';  
tomb.length;     // => 51  
tomb[49];        // => undefined
```

Elem törlése

84

- ❑ delete operátor
  - ❑ Tömb hossza nem változik
  - ❑ undefined lesz
- ❑ splice metódus
  - ❑ Kivágja a megadott részt

```
var t = ['Tro', 'lo', 'lolo'];  
delete t[1];  
console.log(t);           // => ['Tro', undefined, 'lolo']  
console.log(t.length);   // => 3
```

```
var t = ['Tro', 'lo', 'lolo'];  
t.splice(1,1);           // => 'lo'  
console.log(t);         // => ['Tro', 'lolo']  
console.log(t.length);  // => 2
```

Tömb metódusok

85

- pop
- push
- reverse
- shift
- sort
- splice
- unshift
- concat
- join
- slice

Tömb és sztring

86

□ Hatékony szövegösszefűzés

```
var html = [];  
  
html.push('<div>');  
for (var i=0, part; i<3; i++) {  
    html.push('<p>'+i+'</p>');    // csak a nagy sztringekhez való konkatenáció lassú, így  
                                // a könnyebb olvashatóság kedvéért a nyugodtan  
                                // használjunk normál konkatenációt a rész-sztringekben  
}  
html.push('</div>');  
  
html.join(''); // => '<div><p>0</p><p>1</p><p>2</p></div>'
```

□ Join és split

```
var gyumolcsok = ["alma", "barack", "papaya"],  
    gyumiString = gyumolcsok.join(','),    // => 'alma,barack,papaya'  
    gyumiArray1 = gyumiString.split(','),  // => ["alma", "barack", "papaya"]  
    gyumiArray2 = gyumiString.split('');  // => ["a", "l", "m", "a", ",", " ..."]
```

Műveletek

87

```
var numbers = [1,2,3];  
// A forEach egyszerűen végigiterál az összes elemen  
var minimumValue = Number.MAX_VALUE;  
numbers.forEach(function(item) {  
    if (item < minimumValue) {  
        minimumValue = item;  
    }  
});  
assertEquals(1, minimumValue);  
// A map az átadott függvény visszatérési értékeiből  
// egy új tömböt épít  
var multiplied = numbers.map(function(item) {  
    return item * 2;  
});  
assertEquals([2,4,6], multiplied);  
// A filter az átadott függvény visszatérési értékei alapján  
// épít fel egy új tömböt  
var smallNumbers = numbers.filter(function(item) {  
    if (item < 3) {  
        return true;  
    }  
    return false;  
});  
assertEquals([1,2], smallNumbers);
```

Műveletek

88

```
// Az every eldönti, hogy a tömb összes eleme megfelel-e az átadott
// metódus igazságvizsgálatára
var isNumbers = numbers.every(function(item) {
    return typeof item === 'number';
});
assertEquals(true, isNumbers);
// Az every-hez hasonló some esetén elég egyetlen igaz visszatérési
// érték is, a végeredmény igaz lesz
var hasThree = numbers.some(function(item) {
    return item === 3;
});
assertEquals(true, hasThree);
// A reduce egy értéket állít elő az iteráció végén.
// Az előállítandó értéket a második paraméterben inicializálhatjuk,
// minden iterációs lépésnek átadja az eddig kiszámolt értékeket
// és az aktuális elemet. A visszatérési érték lesz átadva a
// következő hívásnak
var sum = numbers.reduce(function(previous, item) {
    return previous + item;
}, 0);
assertEquals(6, sum);
```